

Sygn. akt X U 618/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2018r.

**Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu Wydział X Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Szajner

Protokolant: Ewa Komnata

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2018 r. we Wrocławiu

sprawy z odwołania A. R.

od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu d/s Orzekania o Niepełnosprawności w województwie (...) z siedzibą we W.

z dnia 25.07.2016 r. znak: (...). (...)

w sprawie A. R.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi d/s Orzekania o Niepełnosprawności w województwie (...) z siedzibą we W.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. R., działająca poprzez swojego przedstawiciela ustawowego matkę Z. B. wniosła **odwołanie** z 16 sierpnia 2016 r. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) we W. z dnia 25 lipca 2016 r., znak (...). (...), utrzymujące w mocy orzeczenie organu I instancji i zaliczające wnioskodawczynię do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i domagała się jego zmiany poprzez przyznanie jej znacznego stopnia niepełnosprawności na stałe.

W uzasadnieniu odwołania, wnioskodawczyni podniosła, iż nie zgadza się z zaskarżonym orzeczeniem. Wnioskodawczyni do roku 2016 miała orzeczony stopień znaczny niepełnosprawności; choroba poczyniła nieodwracalne szkody w psychice, a także przez długoletnie leczenie psychotropowe doszło do szeregu chorób somatycznych takich jak otyłość, cukrzyca, łuszczyca. Wnioskodawczyni jest coraz bardziej chora, nie nadaje się do pracy i samodzielnego funkcjonowania.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 września 2016 r., organ – Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) we W., wniósł o jego oddalenie, z uwagi na brak podstaw prawnych do jego uwzględnienia.

W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy zarzucił, iż skład orzekający stwierdził, że werdykt organu I instancji jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa wobec czego ustalił u wnioskodawczyni

umiarkowany stopień niepełnosprawności, podtrzymując dotychczasowe rozstrzygnięcie. Stopień sprawności organizmu wnioskodawczyni w świetle obowiązujących przepisów prawa, nie daje podstaw do zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności.

W myśl definicji ustawowej dla ustalenia niepełnosprawności w stopniu znacznym niezbędne jest stwierdzenie u danej osoby naruszenia sprawności organizmu, niezdolności do pracy lub zdolności do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej oraz konieczności sprawowania stałej lub długotrwałej opieki i pomocy w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Wskazane przesłanki wystąpić muszą łącznie. O niezdolności do samodzielnej egzystencji można mówić wyłącznie w sytuacji gdy brak możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych bez pomocy innych osób.

Biorąc pod uwagę dokumentację medyczną sprawy oraz ustalenia będące wynikiem bezpośredniego badania, wymogi ustawowe nie zostały spełnione.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni A. R. urodziła się (...)

W orzeczeniu z dnia 28 czerwca 2016 r., (...) d/s Orzekania o Niepełnosprawności we W. postanowił zaliczyć wnioskodawczynię do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności; symbol przyczyny niepełnosprawności O2-P, przyjmując, iż niepełnosprawność istnieje od 1.05.2003 r., ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 1.05.2016 r. a orzeczenie wydaje się do 30 czerwca 2021 r.

W dniu 29 czerwca 2016 r. wnioskodawczyni złożyła odwołanie od powyższego orzeczenia organu I instancji.

Po rozpatrzeniu odwołania i poddaniu badaniom lekarskim, Wojewódzki Zespół d/s Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) we W., orzeczeniem z dnia 25 lipca 2016 r., utrzymał zaskarżone orzeczenie w całości.

Dowód: akta orzecznicze wnioskodawczyni (załącznik).

U wnioskodawczyni rozpoznano schizofrenię paranoidalną, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa L-S z podmiotowym zespołem bólowym aktualnie bez objawów korzeniowych rozciągowych, hipercholesterolemię, znaczną otyłość, łuszczycę pospolitą i łojotokowe zapalenie skóry, alergię na liczne czynniki- pokarmową wziewną, nietrzymanie moczu w wywiadzie, cukrzycę.

Z punktu widzenia schorzeń psychiatrycznych przebieg choroby schizofrenii wnioskodawczyni jest postępujący bez pełnej remisji. Stan psychiczny jest stabilny, nie ujawnia zachowań agresywnych, dominuje defekt osobowości, wgląd w chorobę jest powierzchowny z urojeniową interpretacją przyczyny cierpienia psychicznego. Wnioskodawczyni jest apatyczna, abuliczna, słycona w sferze aktywnej i wolicjonalnej. W czynnościach samoobsługowych jest samodzielna, jest jednak zdolna do wykonywania prostych codziennych obowiązków domowych (przygotowania sobie jedzenia, ubrania się); wymaga częściowej i okresowej pomocy osoby drugiej w pełnieniu ról społecznych i w nadzorze nad wykonywaniem wyznaczonych zadań. Nie ujawnia obecnie ostrych objawów psychotycznych – prezentuje objawy negatywne objawiające się głównie wycofaniem społecznym, zubożeniem dążeń i zainteresowań, brakiem motywacji do jakiegokolwiek aktywności.

Wnioskodawczyni z punktu widzenia schorzeń psychicznych nie może zostać zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Z punktu widzenia schorzeń internistycznych, ortopedycznych i neurologicznych u wnioskodawczyni stwierdzono prawidłową ruchomość kręgosłupa i funkcję czterokończynową. Nie zgłasza schorzeń neurologicznych i nie leczy się u neurologa. Nie stwierdzono obecności cech uszkodzenia centralnego i obwodowego układu nerwowego. Istniejące schorzenia internistyczne w aktualnym stopniu nasilenia nie skutkują istotnym ograniczeniem funkcji organizmu.

Wnioskodawczyni z punktu widzenia powyższych schorzeń nie może zostać zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Z punktu widzenia schorzeń alergiczno- dermatologicznych zmiany skórne w postaci łuszczycy pospolitej zlokalizowane w miejscach typowych, miernie nasilonez rzadkimi wysiewami nie powodują upośledzenia czynności i funkcji życiowych w stopniu znacznym a jedynie umiarkowanym w okresie świeżego wysiewu (zaostżenia) łuszczycy. Dolegliwości z powodu trądzika pospolitego i łojotowego zapalenia skóry w obecnej postaci nie mają wpływu na upośledzenie czynności ustroju. Zmiany i dolegliwości ze strony górnych dróg oddechowych, alergii pokarmowej i wyprysku kontaktowego poddają się okresowemu leczeniu ambulatoryjnemu.

Wnioskodawczyni także z punktu widzenia powyższych schorzeń nie może zostać zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Dowody: opinia biegłych lekarzy sądowych: psychiatry i psychologa z 18.07.2017 r. k.51-54;

opinia biegłych lekarzy sądowych: psychiatry i psychologa z 10.02.2017 k.24-25;

opinia biegłych lekarzy sądowych: internisty, ortopedy i neurologa z 2.10.2017 r. k.103;

opinia biegłego lekarza dermatologa z 10.02.2018 r. k.124-126;

dokumentacja medyczna wnioskodawczyni (k.4; 13-16; 20-23; 65-69; 75-76; 84-99; 117; 129-136; 146-148).

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Odwołanie jako bezzasadne, nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni żądała zmiany orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) we W. z dnia 25 lipca 2016 r. przez zaliczenie jej do grupy osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r., nr 12, poz. 721 ze zm.) rozróżnia trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. W myśl art. 4 ust. 3 w/w artykułu, do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaka wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Z kolei art. 4 ust. 2 ustawy do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Natomiast zgodnie z art.4 ust. 1 cytowanej ustawy do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zatem zaliczenie do któregośkolwiek stopnia niepełnosprawności wymaga spełnienia przesłanek warunkujących jego otrzymanie, które zostały zdefiniowane w art. 4 wyżej wskazanej ustawy.

Wobec medycznej natury okoliczności spornych, które były istotne dla rozpoznania niniejszej sprawy, ich wyjaśnienie, wymagało wiadomości specjalnych i musiało znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego sądowego.

Powołani w sprawie biegli sądowi z zakresu neurologii, interny oraz chirurgii-ortopedii, dermatologii i alergologii oraz psychiatrii i psychologii rozpoznali u wnioskodawczyni w szczególności schizofrenię paranoidalną, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa L-S z podmiotowym zespołem bólowym aktualnie bez objawów korzeniowych rozciągowych, hipercholesterolemię, znaczną otyłość, łuszczycę pospolitą i łojotokowe zapalenie skóry, alergię na liczne czynniki- pokarmową wzwianą, nietrzymanie moczu w wywiadzie, cukrzycę.

Każdy z powołanych biegłych stwierdził, iż stopień zaawansowania rozpoznanych schorzeń nie uzasadnia przyjęcia iż wnioskodawczyni jest niepełnosprawna w stopniu znacznym.

W ocenie biegłych orzeczenie odzwierciedla stan rzeczywisty i jest zgodne z obowiązującymi przepisami i tym samym należy uznać za zasadne orzeczenie (...) z dnia 25 lipca 2016 r.

Sąd dokonał ustaleń stanu faktycznego na podstawie dokumentacji medycznej wnioskodawczyni zgromadzonej w aktach (...) i aktach przedmiotowej sprawy, które zostały sporządzone przez podmioty profesjonalne i uprawnione oraz których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Odnosząc się do opinii biegłych sądowych Sąd uznał za wiarygodne opinie sporządzone w toku niniejszego postępowania przez biegłych sądowych. W ocenie Sądu, wydane w sprawie opinie biegłych sądowych są rzetelne, racjonalne, wewnętrznie spójne, logiczne, oparte na dokumentacji medycznej zarówno zgromadzonej w aktach orzeczniczych jak i przedstawianych przez wnioskodawczynię i Sąd w pełni podzielił dokonane w nich ustalenia, w szczególności że wnioskodawczyni jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym, zatem orzeczenie organu orzekające o niepełnosprawności było zasadne.

W ocenie Sądu biegli jednoznacznie jasno i precyzyjnie wskazali wnioskodawczyni w szczególności iż – w przeprowadzonym badaniu przedmiotowym stwierdzono u ubezpieczonej przebieg i intensyfikację schorzeń i dolegliwości opisanych w stanie faktycznym sprawy.

Stwierdzane schorzenia nie powodują upośledzenia sprawności wnioskodawczyni w stopniu który czyniłby ją osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności. Stan czynnościowy powoduje że wnioskodawczynię można zakwalifikować do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności- nie wymaga ona stałej lub długotrwałej pomocy innych osób w samoobsłudze, choć może wymagać takiej pomocy w formie krótkotrwałej.

Zdaniem Sądu, brak jest podstaw do zanegowania takiego stanowiska biegłych. Tym bardziej, że wydana opinia przez biegłych sądowych zawiera pełne i jasne uzasadnienie, uwzględniające rozpoznane u wnioskodawczyni schorzenia i stopień ich nasilenia po przeprowadzonym leczeniu. Biegli sądowi obowiązani są zaś orzekać zgodnie z wiedzą medyczną, posiadanymi kwalifikacjami i obowiązującymi przepisami. Zatem ich pole orzekania nie jest ograniczone żadnymi dodatkowymi kryteriami, poza obowiązującymi przepisami. Dlatego zdaniem Sądu, sporządzonym przez biegłych opiniom, nie można odmówić rzetelności i fachowości co do medycznej oceny stanu zdrowia wnioskodawczyni, w odniesieniu do obowiązujących przepisów. Tym bardziej, że są to specjaliści z dużym doświadczeniem medycznym i stażem orzeczniczym.

Wydający w sprawie opinię biegły sądowy jest lekarzem niezależnym od stron i nie ma żadnego powodu, aby orzekać na korzyść którejkolwiek ze stron. Zgodnie z art. 282 § 2 k.p.c. w związku z art. 283 § 2 k.p.c. biegły sądowy wydający opinię w niniejszej sprawie złożył przed objęciem funkcji przysięgę, którą jest związany. Sąd nie znalazł podstaw do zanegowania bezstronności biegłego, jak i jego rzetelności przy wydaniu opinii. Opinia biegłego sądowego podlega ocenie przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. – na podstawie właściwych dla jej przymiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażanych w niej wniosków.

Warto tutaj przytoczyć pogląd Sądu Najwyższego ujęty w wyroku z dnia 19 grudnia 1990 r. (I PR 148/90, OSP 1991/11/300) stwierdził, iż „Sąd może oceniać opinię biegłego pod względem fachowości, rzetelności czy logiczności.

Może pomijać oczywiste pomyłki czy błędy rachunkowe. Nie może jednak nie podzielać poglądów biegłego, czy w ich miejsce wprowadzać własnych stwierdzeń”.

Zgodnie z art. 286 k.p.c. Sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. **Samo niezadowolenie stron z opinii biegłych nie uzasadnia jednak zażądania dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych.**

O rozstrzygnięciu sprawy i ocenie stanu zdrowia nie może w żaden sposób przesądzić **subiektywne przekonanie wnioskodawczyni** o rozmiarze schorzeń, rodzaju dolegliwości i ich wpływu na funkcjonowanie zawodowe, lecz obiektywna wszechstronna ocena biegłych lekarzy sądowych.

Sąd, w ramach zastrzeżonej dla niego swobody, decyduje, czy ma możliwość oceny dowodu w sposób pełny i wszechstronny, czy jest w stanie prześledzić jego wyniki oraz - mimo braku wiadomości specjalnych - ocenić rozumowanie, które doprowadziło biegłego do wydania opinii. Sąd czyni to zapoznając się z całością opinii, tj. z przedstawionym w niej materiałem dowodowym, wynikami badań przedmiotowych i podmiotowych. Wszystko to, a nie tylko końcowy wniosek opinii, stanowi przesłanki dla uzyskania przez sąd podstaw umożliwiających wyjaśnienie sprawy. Z tego też względu zastosowanie art. 286 k.p.c. pozostawione jest uznaniu sądu, co jednak w niniejszej sprawie – zważywszy na powyższe okoliczności – nie dało podstaw do jego zastosowania.

Warto zarazem zwrócić uwagę na to, że opinia nie stanowiła jedynej fachowej wypowiedzi na temat stanu zdrowia wnioskodawcy. Jeszcze na etapie postępowania administracyjnego wnioskodawczyni została poddana badaniom przeprowadzonym przez zespoły lekarskie, które także wykluczyły potrzebę zaliczenia jej do znacznego stopnia niepełnosprawności. Tej zbieżności ocen poszczególnych zespołów lekarskich, wydających swoje opinie niezależnie od siebie, nie można w żaden sposób deprecjonować, lecz trzeba potraktować ją jako dodatkową okoliczność przemawiającą za rzetelnością i prawidłowością opinii sporządzonych przez biegłych. Również dokumentacja medyczna przedłożona przez wnioskodawczynię nie dawała podstaw do zmiany zajętego w tym zakresie stanowiska. Nie wskazywała ona bowiem (poza ogólnymi sugestiami odnośnie kontynuacji leczenia), aby występowały u niej ograniczenia uzasadniające zaliczenie jej do wyższego, niż umiarkowany stopnia niepełnosprawności.

Podkreślenia wymaga to, iż subiektywne odczucia wnioskodawczyni co do stanu jej zdrowia nie znajdują odzwierciedlenia w dowodach z opinii biegłych sądowych i nie mogą stanowić podstaw do zmiany decyzji Wojewódzkiego Z. do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) we W. albowiem Sąd orzeka na podstawie całościowego materiału dowodowego a w szczególności dokumentacji medycznej.

Z powyższych względów Sąd nie widział potrzeby uzupełniania opinii biegłych, a tym bardziej – zlecenia sporządzania opinii kolejnemu biegłemu. Stanowisko to jest zgodne z utrwaloną w orzecznictwie Sądu Najwyższego linią orzeczniczą. I tak w wyroku z dnia 15 lutego 1974 r. (sygn. II CR 817/73, nie publ.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że **dowód z opinii biegłego jak i instytutu ma szczególny charakter, a mianowicie korzysta się z niego w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych.** Do dowodów tych nie mogą więc mieć zastosowania wszystkie zasady o prowadzeniu dowodów a w szczególności art. 217 § 1 kpc. W konsekwencji nie można przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych czy też z opinii instytutu w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. W świetle art. 286 kpc Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia istotnych okoliczności.

Analogiczny pogląd Sąd Najwyższy wyraził w wyroku z dnia 18 lutego 1974 r. (sygn. II CR 5/74, Biul. Inf. SN 1974/4 poz. 64), wskazując na to, że okoliczność, że opinia biegłych nie ma treści, odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy wypowiadało się kilka kompetentnych pod względem fachowym zespołów biegłych, nie może uzasadniać przeprowadzenia dowodu z opinii dalszych biegłych. Za nieuzasadnione należy uznać stanowisko, według którego nie wolno zaniechać przeprowadzenia dowodu z opinii dalszych biegłych, jeżeli dotychczas opracowane opinie biegłych nie dają podstaw do rozstrzygnięcia sprawy w sensie wskazywanym przez stronę. **Odmiennie stanowisko oznaczałoby bowiem przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszelkich możliwych biegłych,**

by się upewnić, czy niektórzy z nich nie byłiby takiego zdania, jak strona (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAP 2000/22/807; wyrok Sąd Najwyższego z dnia 10 października 1999 r., II UKN 158/99, OSNAP 2001/2/51; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2001 r., IV CKN 478/00, nie publ.).

W wyroku z dnia 21 listopada 1974 r. (sygn. II CR 638/74, OSPiKA 1975/5/108) Sąd Najwyższy podkreślił, że jeżeli opinia biegłego jest tak kategoryczna i tak przekonująca, że sąd określoną okoliczność uznaje za wyjaśnioną, to nie ma obowiązku dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych.

Nadto wskazać należy, że, **Sąd nie może zająć stanowiska odmiennego co do stanu zdrowia wnioskodawcy, na podstawie własnej oceny stanu faktycznego, niż wyrażone w opiniach biegłych** (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 1987 r., II URN 228/87, PiZS 1988/7/62).

Mając powyższe na uwadze, iż stan zdrowia wnioskodawczyni i dolegliwości jakich doznaje nie naruszają sprawności organizmu w stopniu uzasadniającym orzeczenie wyższego niż umiarkowanego stopień niepełnosprawności -Sąd na mocy przepisu **art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.** oddalił odwołanie jako bezzasadne.